

Апстракт

Проблемите во однос на оценувањето на постигањата на учениците сè уште се наоѓаат во центарот на вниманието на бројни домашни, но и на странски истражувачи. Поради ова, образовната политика на секоја земја се стреми да биде во согласност со барањата за највисоки стандарди, во однос на исходите од учењето, а постојано се развиваат специфични критериуми и инструменти за оценување на постигањата на учениците.

Ако се земат предвид искуствата од формативното оценување во Република Косово во посттранзицискиот период и ако се споредат тие со искуствата од европските земји, може да се забележат многу сличности во употребата на современи методи за развој на учењето, како и во употребата на различни форми и алатки за оценување на постигањата на учениците.

Генерално, оценувањето на учењето, односно формативното оценување е систематски процес што овозможува подобро да се разбере што научиле учениците и како биле вклучени тие во процесот на учење, а, во исто време, тоа е и процес што им овозможува на учениците да стекнуваат способности и вештини за учење.

Во Република Косово, концептот формативно оценување се појавува релативно доцна, во однос на другите балкански држави, првенствено, со програми за обука на наставниците во периодот од 2011 до 2016 г. Дури во учебната 2016/2017 г., Министерството за образование, наука и технологија на Косово го официјализира формативното оценување.

Ова истражување има за цел да ја анализира педагошката документација поврзана со формативното оценување во Република Косово и да ги прикаже резултатите од примената на формативното оценување во образовниот процес во Република Косово, преку испитување на ставовите на наставниците и учениците за влијанието на формативното оценување во наставниот процес. Имајќи ги предвид домашните и странските истражувачи во оваа област што го нагласуваат позитивното влијание на формативното оценување врз мотивацијата на учениците,

објективноста и квалитетот на оценувањето и сл., од истражувањето се добиваат податоци што покажуваат дека примената на формативното оценување во наставниот процес во Република Косово е во корелација со нив. На тој начин, како резултат на истражувањето се добиваат резултати, во однос на предностите и недостатоците од употребата на формативното оценување во наставната практика на Република Косово.

Истражувањето во докторската дисертација има квалитативна парадигма и опишен дизајн, што значи дека се анализира релевантна документација за примената на формативното оценување во наставната практика во Република Косово (квалитативна анализа на содржина) и се согледува корелацијата со постојните домашни и странски истражувања. Во исто време, истражувањето има и квантитативна парадигма, што значи дека преку анкетни прашалници се испитуваат ставовите на наставниците и учениците во училиштата, во однос на примената на формативното оценување. Примерокот го сочинуваат голем број наставници и ученици од основните училишта од неколку градови и села во Република Косово.

Резултатите од истражувањето покажуваат дека во предуниверзитетското образование на Република Косово, поточно во седмо, осмо и деветто одделение од нижото средното образование, и наставниците и учениците имаат многу позитивни ставови за влијанието на формативното оценување врз мотивацијата на учениците да учат и да ги зголемуваат резултатите од учењето со намалување на стресот и притисокот од оценувањето, врз давањето поконструктивна и позначајна повратна информација и врз олеснувањето на начинот на давање на повратната информација, врз објективноста на оценувањето и врз успехот на учениците.

Резултатите од истражувањето помагаат да се согледа тековната состојба, во однос на примената на формативното оценување во Република Косово, а, секако, може да се употребат и за да се подобри примената на формативното оценување, во однос на исходите од учењето и компетенциите на учениците.

Клучни зборови: формативно оценување во Република Косово.

ABSTRACT

The problems regarding the formative assessment of the students' achievements are still in the centre of various foreign and domestic researchers. Because of their complexity, the educational policy of each country has to be in line with the requirements for highest standards regarding the learning outcomes, and various specific criteria and instrument for assessment of the students' achievements are constantly being developed.

If the experiences, regarding the formative assessment in the Republic of Kosovo in the post-transitional period are taken into consideration and if they are compared with those from the European countries, many similarities can be noticed. This primarily refers to the use of modern methods for development of the learning and the use of various forms and tools for assessment of the students' achievements.

In general, the assessment of learning, i.e. the formative assessment is a systematic process that enables better to understand what the students have learned and how are they involved in the process of learning. In the same time, the formative assessment is a process that enables the students to gain competencies and skills.

In the Republic of Kosovo, the concept formative assessment becomes actual relatively late regarding the other Balkan states, primarily with programs for training the teachers from 2011 to 2016. Then, in 2017, the Ministry of Education, Science and Technologies (MEST) in Kosovo formalized the formative assessment.

This research project aims to analyze relevant pedagogical documents referring to the formative assessment and to show the results from the implementation of the formative assessment in the teaching practice, through examining the teachers' and students' attitudes regarding the implementation of the formative assessment. Bearing in mind, that foreign and domestic researchers in this field point out the positive effects that the formative assessment has on the students' motivation, the objectivity and quality of the assessment etc., the research gives data that show whether the implementation of the formative assessment in the teaching process in Kosovo is in accordance with them. In this way, this project obtains data regarding the advantages and disadvantages from the use of the formative assessment in Kosovo.

This research project has qualitative paradigm and descriptive design, which means that relevant documents referring to the implementation of the formative assessment in the teaching practice in the Republic of Kosovo are analyzed and that correlation with the already existed foreign and domestic researches is perceived. In the same time, the research has quantitative paradigm, which means that through surveys the teachers' and students' attitudes toward the implementation of the formative assessment are obtained. The sample consists of teachers and students from the primary schools from several cities and villages in the Republic of Kosovo.

The results of the research show that in the preuniversity Education of the Republic of Kosovo, specifically in grades 7, 8, 9 of lower secondary education, both teachers and students have a very positive assessment of the impact of formative assessment on the motivation of students to learn and increase learning outcomes by reducing the stress and pressure that students usually feel when assessed, on giving more meaningful and constructive feedback and facilitating the way feedback is given, on the objectivity of the assessment and on the students' success.

The results from the research give insights on the current situation regarding the implementation of the formative assessment in Kosovo, and they can be helpful in improving the implementation of the formative assessment regarding the learning outcomes and the students' competencies.

Keywords: formative assessment in the Republic of Kosovo.